

CỔ TÍCH

DƯỚI BÓNG SỒI
NGÀN TUỔI

Ta là cây sồi khổng lồ già cỗi, đã sống một đời rất, rất dài. Các cháu thực lòng muốn nghe ta kể chuyện ư? “Vâng, vâng, vâng!” Muông thú trong rừng già đồng thanh reo to.

Được thôi. Ta sẽ kể cho các cháu những chuyện ta mắt thấy tai nghe ngàn năm qua, kể từ giờ khắc ta chào đời. Ta đã đứng lâu rất lâu, yên vị tại nơi các cháu trông thấy ta đây, tuy nhiên, thực lòng, ta gần như chưa từng buồn chán. Nếu có thì cảm giác ấy chỉ thoáng qua chừng năm, sáu chục năm. À, ừ nhỉ, số tuổi của các cháu vẫn còn đếm được bằng ngón tay. Thế thì các cháu khó mà tưởng tượng nổi một cuộc đời kéo dài hàng trăm, hàng nghìn năm nhỉ? Ta đã học được nhiều điều nhờ trải nghiệm và quan sát, sự im lặng của ta đầy an lạc. Tuy vậy, ta cũng từng phạm phải những sai lầm không thể sửa chữa. Chính nhờ thế mà qua tháng năm, ta trở thành ta của hiện tại.

Các cháu chớ tưởng rằng lúc nào ta trông cũng thế này. Tất cả chúng ta đều thay đổi. Cho dù cuộc đời kéo dài một ngày, vài năm, hay hàng thế kỉ, chẳng ai mãi thế từ khi lọt lòng đến lúc lâm chung. Cháu này thì móng tay mọc dài ra, cháu kia thì rụng lông, những thân cây ngã xuống thì mầm mới trời lên, cháu sóc *macmot* thì lúc còi lúc mập. Ta cũng thế. Bốn mùa qua lại, năm tháng chảy trôi, ghi dấu trong thân ta mỗi năm một vòng, giúp ta nảy nở và dạy ta khôn ngoan. Cái thời ta còn là mầm cây non nớt đã xưa lác xưa lơ! Nhưng kì lạ thay, ta vẫn còn nhớ rõ...

CON GẤU, HẠT SỎI VÀ LŨ SÓC

K í ức đầu tiên ư, ta là một hạt sỏi rụng xuống từ cành cao. Tròn xoe, nhẵn nhụi, bóng loáng, ta y hệt các cháu thuở chập chững đầu đời. Ta ngây thơ và tò mò về thế giới, thích thú lăn trên rêu êm, đợi chờ những điều mới mẻ. Bất chợt, ta cảm nhận được hai bàn chân đầy móng vuốt siết lấy mình. Một gã sóc vừa chop ta. Thật thô thiển! Ta bị bắt cóc, tên sóc vô lại mang ta đi như một thứ vô tri, không bận tâm xem ta nghĩ gì. Ta quyết liệt chống trả hết sức bình sinh. Các cháu từng thấy hạt sỏi phản kháng chưa? Dù không nhúc nhích xít nào, hạt sỏi chắc chắn đang rất cố gắng. Hạt sỏi có cái tôi rất to, đối với hạt sỏi, không gì quan trọng hơn việc hoàn thành sứ mệnh.

Tên bắt cóc tăng tốc, sương rơn ôm chiến lợi phẩm. Gã hớn hở ngóng đến tối để xơi tái ta, gã thốt ra vậy đấy. Ý định mới thâm độc làm sao! Dưới lớp vỏ dày, ta cực kì nỗ lực trốn thoát. Gã ngốc đó bế ta băng qua những ngọn cỏ cao, chạy hụt cả hơi và thỉnh linh đăm sầm vào một gã sóc khác lao đến từ hướng ngược lại. Cú va chạm hất ta văng xa. Ta bay lên trời rồi rơi xuống cỏ.

“Đồ ngốc! Người không nhìn đường à?” Gã sóc đầu tiên quát.

“Đồ ngốc! Người không nhìn đường à?” Gã sóc thứ nhì quát.

“Người làm ta đánh rơi hạt sỏi vừa kiếm được.”

“Này, TA mới bị rơi hạt sỏi vừa kiếm được nhé. Lỗi là tại NGƯỜI!”

Bọn chúng chí chóc mắng nhau là đồ dối trá, phường ăn cướp, quân hậu đậu và rất nhiều từ ngữ miệt thị khác mà ta ước gì mình không nghe thấy. Đen đủi thật, một trong hai gã sóc phát hiện ra ta chỉ rơi cách chúng vài bước chân.

Gã chop lấy ta và rú lên:

“Kệ người, ta tìm thấy rồi!”

Không để tên này kịp nói gì thêm, tên kia nhảy chồm lên. Bọn chúng ẩu đả tán loạn, lá cỏ tú tung như vôi rồng.

Trận cự cãi om sòm đánh thức con gấu nâu đương tuổi sung sức ngủ cách đó không xa. Con quái vật khổng lồ cau kinh vì mất giấc, lù lù tiến đến trước mặt hai gã sóc, rống lên dữ tợn, và rồi... *xoạt, xoẹt!* Hai bàn chân hấn hất tung

đám sóc lên trời như thể lá cây cuốn theo chiều gió. Còn ta thì lại rơi xuống đất. Gấu quay đầu, thở phì phò và hạ người, đứng trên bốn chân. Chính vào khoảnh khắc ấy, các cháu ạ, hấn đã ấn định số phận ta. Khi hai chân trước của hấn nện xuống, hấn đề lên thân ta, mạnh đến nỗi ta chui tọt xuống đất. Chuyện ấy xảy ra ở nơi này, chính xác chỗ ta đang đứng đây. Và thế là, tình cờ, ta có chốn có nơi trong lòng rừng thẳm.

NHỮNG
GIẤC MỘNG
CỦA
ÁNH RẠNG ĐÔNG

Được đất mẹ màu mỡ nuôi dưỡng, ta vươn lên không ngừng, trở thành một mầm non bạo dạn. Khi trở những phiến lá đầu tiên giữa trắng cỏ, ta những tưởng mình đang khám phá cả khu rừng. Ta quen mặt tất thấy côn trùng, kiến, bọ cánh cứng, bọ dừa, xén tóc và bướm bướm, sau chuỗi ngày nỗ lực ngăn lũ háu ăn vô độ đó mưu toan đục khoét thân thể, cuốn mình thành điều xì gà hay chặt ra từng miếng tùy sở thích.

Khi cao vượt ngọn cỏ, ta nhận ra không chỉ mình ta ở chốn này. Có sinh vật ta chưa thấy bao giờ vừa đến nằm dài trên sườn đồi thoải. Sinh vật lạ lùng... Nàng tỏa hương thơm dịu dịu của hạt dẻ, việt quất và mâm xôi. Thân hình nàng nhỏ nhắn hơn nai, như được lớp cánh chuồn bao bọc. Dưới lớp voan trong suốt ấy ẩn hiện tứ chi hồng hào hơn chân chuột nhắt và làn da chắc là mềm mại tựa cánh hoa. Quả là kì quan lạ lùng của tạo hóa, với cái mõm trụi lủi, chiếc bờm đẹp tuyệt trần rủ xuống, dài và óng ả hơn bờm ngựa. Hình bóng nàng phập phồng theo nhịp thở đều đặn, và đó là chuyển động rõ ràng duy nhất trong suốt một quãng dài.

Ta chưa từng thấy sinh vật nào như vậy. Nếu bốn chân không mảnh khảnh, có khi ta tưởng nhầm nàng thuộc loài heo. Không biết nàng đã làm gì với bộ lông của nàng nhỉ? Ta bắt giấc rừng mình khi liên tưởng nàng này là một con giun đất khổng lồ, nhưng nàng quá đẹp, khó mà là giun đất. Thế là ta tiếp tục quan sát, đợi nàng tỉnh dậy. Nhưng sôi tỉnh không bằng trời tỉnh, chuyện xảy ra ngược lại: sinh vật thần diệu chìm sâu hơn vào giấc ngủ và bắt đầu mộng mị. Thứ gì đó giống như sương bốc loang từ mặt đất rồi dâng cao trong bầu không tinh khôi buổi ban mai, và thoáng cái, những thực thể trong giấc mơ của sinh vật nọ tụt hình trước mắt ta. Lần lượt hiện ra bầy tiên nước tươi xinh thân mình trong vắt, nhóm mộc tinh cục mịch cùng mấy thần lùn. Họ bay phía trên sinh vật nọ rồi chạy tản ra mọi hướng. Những đốm ma trôi nhan nhản nơi nơi, bầy yêu tinh⁽¹⁾ kết thành vòng tròn. Một thần đồng nội⁽²⁾ nhảy phóc vào giữa vòng, cất giọng trang nghiêm:

“Giấc mơ của ta chẳng khác gì hiện thực.”

(1) *Farfadet*, sinh vật tưởng tượng trong truyền thuyết dân gian Pháp, nhỏ bé, tinh nghịch và thường giúp đỡ con người việc đồng áng để đổi lấy một bát sữa.

(2) *Faune*, sinh vật nửa người nửa dê trong thần thoại La Mã, hình tượng phổ biến trong mỹ thuật và điêu khắc cổ điển.

“Thế nào là thực? Mơng ảo là chi? Và ta là ai?”

“Hi hi hi, nghĩa là sao? Lại đây cùng chơi nào!”

Đám thần lùn⁽¹⁾ ôm mạng sườn nhau, lăn kênh ra đất. Tiếng cười của họ quấy rầy sinh vật mơng mị nọ, nàng cau mày và trở mình. Sau lưng nàng, cỏ nơi bờ vai nàng đè xuống đột ngột bắt lửa. Một chú ngựa ô cao lớn, rồi một chú chó đen tuyền lần lượt lao ra trong tràng kinh dị rú la. Ấy là cơn ác mơng đập tắt mọi tiếng hát ca. Những chuyển động đột ngột và giật cục lan khắp cơ thể say ngủ bị lửa ôm trọn. Nhưng sau một lúc, lửa dịu. Ánh lửa mất đi phần ngọn vàng, trở thành đốm đỏ xiu xiu. Chỉ còn lại vài đường sáng len lỏi dưới đám cỏ. Ta sững sốt nhìn hai vạch sáng xấp lại gần, lớn lên, và rồi hai sinh vật đáng yêu, chân bên dài bên ngắn, tập tễnh cùng nhau chạy – dê thần⁽²⁾ và quái thú cao nguyên⁽³⁾.

Chúng vừa rời gót thì người đẹp ngủ mơ mở mắt. Nàng ngáp thật dài, duỗi tay, rồi lấy ra một chiếc đồng hồ.

“Ồi!” Nàng kêu. “Gấp lắm rồi!”

Nàng vừa cười vừa chạy, tiếng cười để lại trên đường nàng đi một đám bụi vàng. Một cô tiên bay vụt lên từ khoảng bụi, lượn ra và khẽ vỗ lên thân vỏ ta.

“Bạn sồi cao lớn và ngốc nghếch à,” nàng nói với ta, giọng leng keng lạnh lót, “bạn sồi thân yêu và đáng mến ơi, bạn vừa thấy Ánh Rạng Đông ghé chơi. Mỗi sáng, dù mơ dũ hay mơng giấc tuyệt vời, bạn cũng sẽ gặp nàng. Và nàng sẽ biến mất khi mặt trời ló rạng!”

Nếu nhân loại chịu lắng nghe hơn, họ sẽ biết rằng cây cối không rỗng tuếch như họ nghĩ. Mà nhé, sao con người cứ gọi chung tất cả là “cây”?

(1) *Lutin*, sinh vật tí hon, lấu cá, đôi khi xấu xa trong tín ngưỡng dân gian Pháp, phổ biến ở Bỉ, các vùng Berry và Normandy ở Pháp.

(2) *Dahu*, sinh vật tưởng tượng có hình dạng giống dê núi trong truyền thuyết dân gian Pháp và các vùng nói tiếng Pháp ở Thụy Sĩ và Ý, có một bên chân ngắn hơn bên còn lại để dễ dàng leo trèo trên vách núi.

(3) *Haggis*, sinh vật tưởng tượng trong văn hóa dân gian Scotland, cũng có một bên chân ngắn hơn bên còn lại để dễ dàng leo trèo trên vách núi.

CUỘC CHUYỆN TRÒ GIỮA RỪNG CÂY